

VU ir VILNIUS TECH profesorių emeritų klubų narių susirinkimo

PROTOKOLAS

2024 m. gruodžio 4 d.

Vieta: VU Senato salė.

Pirmininkavo: VU PEK prezidentas akad. prof. Vaidutis Kučinskas ir
VILNIUS TECH PEK pirmininkas akad. prof. Algirdas Vaclovas Valiulis.

Sekretoriavo: VU PEK valdybos narys Antanas Feliksas Orliukas.

Dalyvavo: 21 VU PEK narys (A. Bagdonas, V. Balevičius, E. Butkus, G. Juška, V. Kučinskas, A.Z. Kučinskienė, J. Kulys, V. Lakis, V.S. Laurinavičius, E. Manstavičius, R. Mokrik, A.F. Orliukas, M. Ramonienė, Š. Raudys, K. Sasnauskas, V.J. Sirvydis, V. Smilgevičius, A.P. Stabinis, B. Stundžia, S. Tumkevičius ir A. Žukauskas);

7 VILNIUS TECH PEK nariai (R. Belevičius, R. Kačianauskas, R. Kirvaitis, R. Martavičius, V. Martinaitis, A. Smilgevičius ir A.V. Valiulis).

Pranešimai:

11:10–11:40. Paulius Pakutinskas. „DI teisinio reguliavimo specifika, tendencijos bei galimybės“.

11:40–12:10. Linas Petkevičius. „DI naujienos ir proveržis konstruojant matematinius modelius“.

12:10–12:40. Pavel Stefanovič. „DI taikymo atskirose žmogaus veiklos sferose aspektai“.

1. Maždaug prieš dvejus metus sudarant VU profesorių emeritų klubo veiklos planą ir tuometiniam VU PEK prezidentui prof. V.B. Pšibilskiui inicijuojant, buvo daug kartų diskutuojama apie galimybę bendradarbiauti su VILNIUS TECH PEK. Tačiau bendradarbiavimo sutartis tarp abiejų universitetų buvo pasirašyta tik 2024 m. birželio 19 d. Sutartį, dalyvaujant klubų valdybų nariams, savo parašais sutvirtino VU PEK prezidentas prof. V. Kučinskas ir VILNIUS TECH PEK

pirmininkas prof. A.V. Valiulis. Šioje sutartyje yra įrašyta: „*Organizuoti bendras konferencijas, seminarus ar diskusijas šalims aktualiomis mokslinėmis bei praktinėmis temomis*“. 2024 m. VU PEK, beje, ir VILNIUS TECH PEK veiklų planuose numatyta organizuoti jungtinį seminarą apie darbus, susijusius su DI plėtote Lietuvoje bei užsienio moksliniuose centruose. Abiejų aukštųjų mokyklų profesoriai emeritai pareiškė norą susipažinti su DI įtaka žmogaus teisėms, demokratijai; taip pat su teisinio reguliavimo galimybėmis, tendencijomis, DI panaudojimu atskirose žmogaus veiklos sferose, kaip antai: medicina, gynyba, klimato kaita, maisto, vandens kokybės užtikrinimas ir kt.

2. Diskusijoje maloniai sutiko dalyvauti:

UNESCO DI grupės Lietuvoje vadovas Mykolo Romerio universiteto (MRU) prof. dr. Paulius Pakutinskas;

Lietuvos DI asociacijos (LDIA) prezidentas, Europos DI forumo narys, VU programų sistemų katedros vedėjas doc. dr. Linas Petkevičius;

VILNIUS TECH Fundamentinių mokslų fakulteto Informacinių sistemų katedros doc. dr. Pavel Stefanovič.

3. Susirinkimo įžangoje pasisakė abiejų universitetų PEK vadovai. Buvo kalbama apie tarpinstitucinio PEK bendradarbiavimo svarbą. Tai stimuliuo parengti DI problematikai skirtą mokslinį seminarą. VU PEK prezidentas prof. Vaidutis Kučinskas pagarsino susirinkimo dienotvarkę ir suteikė žodį prof. P. Pakutinskiui.

Prof. Paulius Pakutinskas savo pranešime „**DI teisinio reguliavimo specifika, tendencijos bei galimybės**“ pabrėžė, kad dirbtinis intelektas nebėra tik siaura technologijų sritis – jis tapo reiškiniu, kuris plačiai integruojasi į įvairias gyvenimo sritis ir daro didelę įtaką visuomenės raidai. DI leidžia pasiekti rezultatų, kurie anksčiau atrodė sunkiai įgyvendinami, tačiau kartu kelia ir nemažai iššūkių bei rizikų. Technologijų poveikis žmogaus teisėms, darbo rinkai, socialiniams santykiams ir saugumui verčia ieškoti subalansuotų sprendimų, kaip užtikrinti atsakingą DI naudojimą. Atsižvelgdamos į tai, tarptautinės organizacijos, valstybių sąjungos ir pavienės šalys intensyviai kuria etikos ir teisinio reguliavimo normas, siekdamos užtikrinti, kad DI būtų naudojamas visuomenės gerovei, kartu užkertant kelią piktnaudžiavimui. Kita vertus, pati dabartinė DI apibrėžtis susiveda į 50 žodžių esmę. Todėl tampa aktualu aptarti DI poveikį visuomenei, pristatyti pagrindinius etikos principus, kuriais vadovaujama DI reguliavimo procesuose, bei išryškinti tarptautinio ir nacionalinio reguliavimo pastangas, įskaitant ir ES dirbtinio intelekto akto perspektyvas. Paskaitos pabaigoje lektorius padėkojo auditorijai už dėmesį. Prof. V. Balevičius paklausė, kokia yra 50 žodžių DI apibrėžimo prasmė. Prof. P. Pakutinskas atsakydamas pažymėjo, kad tai priklauso nuo nacionalinio ir tarptautinio DI poveikio visuomenei.

Doc. Linas Petkevičius apžvalginiam pranešime „**DI naujienos ir proveržis konstruojant matematinius modelius**“ sakė, kad statistiniai modeliai per pastaruosius dešimt metų labai evoliucionavo.

Šiandien darbas su kompleksiniais duomenimis (vaizdu, tekstu, garsu) neretai susiveda į vieną bendrą modelį. Kokie nauji matematiniai modeliai sukurti, kur plėtojami DI sprendimai vaizdams atpažinti, 3D rekonstrukcijoms ir teksto uždaviniams ir kokios rizikos ateina su naujais modeliais. Baigiantis paskaitai lektorius padėjo auditorijai už dėmesį DI problemoms. Prof. J. Kulys paklausė, ar nebaisu, kad DI gali pakliūti į netinkamas rankas. Doc. L. Petkevičius atsakė, kad tai yra labai baisu, kai ta informacija, būdama klaidinga, pradeda siūlyti ją taikyti praktikoje.

Doc. Pavel Stefanovič pranešime „**DI taikymo atskirose žmogaus veiklos sferose aspektai**“ akcentavo, kad dirbtinis intelektas tapo kertiniais žodžiais kalbant apie įvairius išmanius sprendimus, tačiau su kiekviena nauja banga atsiranda teigiamų ir neigiamų ypatybių.

Daugumai paprastų vartotojų dirbtinis intelektas tapo sinonimu įrankiui ChatGPT (įvairius tekstus generuojantis DI kalbos modelis). Pranešimo metu buvo trumpai apžvelgti įvairūs dirbtinio intelekto taikymai bei asmeninė patirtis su Lietuvos įmonėmis ir jų poreikiais dirbtinio intelekto srityje. Paliesta jaunosios kartos švietimo problema, kai reikia prisitaikyti ir keisti mokymą bei vertinimą. Pranešimo pabaigoje lektorius išreiškė padėką susirinkusiesiems. Prof. V. Kučinskas pastebėjo, kad pranešimas siejasi su mokymosi problemų aktualijomis ir susidaro išpūdis, jog yra nežinoma, ką turime ir kaip mokome. Doc. P. Stefanovič patikslino, kad, pvz., tikrinant studentų

darbus akivaizdžiai matyti, kur pasitelktas *Google*. Prof. J. Kuliui pasiteiravus, pakomentavo esamą situaciją, kai senųjų rašmenų dešifravimui taikomas DI.

Išsekus seminaro dienotvarkei, dėkodamas lektoriams prof. A.F. Orliukas sakė, kad šiandien šioje salėje buvo aptarta daugelis išvalgų, susijusių su teisiniais, matematinio modeliavimo bei praktinio DI taikymo atvejais. Jis akcentavo, kad šio seminaro idėja realizuota bendradarbiaujant VU ir VILNIUS TECH PEK profesoriams emeritams.

Seminaro pabaigoje VU PEK prezidentas pakvietė susirinkusius dalyvius bendrai nuotraukai.

Susirinkimo protokolą parengė profesoriai V. Kučinskas ir A. F. Orliukas.